Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

[Naturvet. Astron.] 1600-talet Lv. Ex. B (A: 82)

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

GUSTAF HEDBERG
BOKBINDARE
51 DROTTNINGG. STOCKHOLM

Beskrifning
om
Then sidst i Augusti Monat innewarande åhr 1682. synte skoore och förskräckelige

COMETEN,

Med een enfaldige Astronomien liikmätig doch oförgripelige Meening om des effter sig dragande wärkan och betydelse.

Wadh Cometens låpp wedkom-
mer/ så är dhen alldraförſt ſynt här i
Stockholm den 16. Auguſti. dhen 17.
Ditto wardt han ſynter iſrån Capella
41. gr. 45. m. och 42. gr. 10. m. iſrån den
middelſte Capella in Cauda urſæ Majo-
ris, ſittiondes vppå Biörnens wenſtra
Framfoot. Den 18. Ditto fans han igen 46 g. 55. m.
iſrån Capella, ſå at han på detta eena Dygnat gåått 4½
gr. cum Curſu Signorum. Den 19. Ditto ſtod han
52. gr. 46. m. från Capella och 35. gr. 25. m. iſrån
dhen medelſte in Cauda urſæ Majoris. Den 20. Ditto,
war han 49. gr. 36. m. iſrån Arctura, Och 52. gr.
50. m. iſrån Norſtiernan. Den 21. 22. 23. 24. och 29.
Ditto, kunde man honom för Regnachtigt och Mulit
Wäder icke mehra obſervera eller beſee / ſom han och
medan han kom Sohlen förnär/ aff dheſs Stråålar be-
tächter bleff. Elliest war Cometens Kropp tämme-
ligen irrigular, ſå at Nuclus eller Kiärnan war näſtan
ſom en Måna vthi förſta afftagandhe effter Fulmå-
nen. Swanſen war näſtan 3½ gr. Om Morgonen
ſyntes hans Kropp myckit klarare / twifwels vthan
dheraff at vaporerne då ſatt ſigh.

Fölier wijdare en berömlig Stiernekijkarens Beſkrifning i Hamburg.

Åhr 1682. den 19. Auguſti om Afſton Kl. 9. wardt
iag alldraförſt warſe denna Cometen, men för Sky-
arnes förhindrandhe/ och at iag mina Inſtrumenter ey
kunde fåå ſå ſnart tilhoopa/ haſwer iag honom vngefehr
aſmedt och befunnit/ at han ſatt 44. gr. 25. m. iſrån Au-
riga.

riga. 53. gr. och 25. ifrån Capella, och 51. gr. 25. m. ifrån Norteſtiernan (Stella Polaris) och ſom iagh wentade til Kl. 11. fan iagh medh min Sextant, at han ſtodh Correct 53 gr. 25. m. 13. Sec. ifrån Capella, 55. gr. 6. m. 9. Sec. ifrån Arctophilax eller Arcturo och 51. gr. 25. m. 16. Sec. ifrån Stella Polari. Hans Longitudo eller lengd wart befunnen på 135. gr. 6. m. 8. Sec. des latitudo Borealis aff 40. 40. gr. 50. m. Aſcenſtio recta 147. gr. 15. m. 17. Sec.

Den 20. Ditto war dhet regnachtigt Wäder och kunde man då honom intet obſervera. Den 21. Ditto Kl. 9. fan iag Cometen Nordweſt i Norr/ och är 3. gr. 60. m. mehra Norr äth/ 65. gr. 0. m. ifrån Capella, 44. gr. 20. m. 10. Sec. ifrån Arcturo, och 56 gr. 23. m. 50. Sec. ifrån Stella Polari. Och Kl. 10. ſamma Afſton ſtodh han N. N. W. 9. gr. lengre i Norr. 65. gr. 30. m. ifrån Capella, 43. gr. 48. m. ifrån Arcturo och 56. gr. 23. m/ 49. Sec. ifrån Stella Polari. Vngefehr en halff Tijma dher effter betechtes han aff Skyyn/ doch fan iag honom ifrån Capella 65. gr 30. m. 15. Sec. och enär ſåledes des Ständ räcknas i lengden och bredden/ ſå finner man dhes längd wara 148. gr. 10. m. 9. Sec. och war ſå des ſtändh i dhen 28. gr. 10. m. 6. Sec. aff Leyonet/ hans widd eller latitudo Borealis 37. gr. 32. m. 18. Sec. Aſcenſio recta 136. gr. 0. m. och giör vth 10. Tijmor 52. m.

Dherwedh iagh dhet obſerverade at han wende om gerad öfwer den Nordiſke Horizonten, och gick alt ſå icke vnder wår Horizont.

Den 22. kunde man icke i acht taga Cometen medan Himmelen medh Mähn war öfwerdragen.

Den 23. Kl. 9 fick iag honom igen i Sichtet/ och ſtodh han 77. gr. 15. m. ifrån Capella, 23 gr. 46. m. från Arcturo, och 63. gr. 30. m. 30. Sec. ifrån Stella Polari; Jagh wen-

tadhe fuller vppå hondm wedh achtſamheet effter Midnat-ten/ til at ſee honom i opgången/ men Morgonrådna ſtodh myckit klar i NordOſt/ och beſkeen ſålundå Cometen, at man ey kunde ſee honom. Enär iagh nu går wijdare/ och ſeer Cometens ſtändh medh några andra Planeter och Stellas Fixas, ſå war denne Cometen vthi dhen förſta obſervation wedh Biörnens wenſtra Baakfoot. Men den 21. Ditto wedh dhen högra: Och den 23. Ditto emellan Biörnens högra Baakfoot och Coma Berenices.

I den förſta Himmelens Wäning ſatt Luna 28. gr. 15. m. 6. Sec. hafwandes hoos ſigh Siniſt: Ped: Orionis Rigel: Natura Jov: Saturn. Siniſt: Hum: Orionis, Natura Mart: Merc: Dext: Genu. Orionis, Natura Vener: Mart: & Cingulum Orionis, Natura Jov: Satur: I dhen andra Wäningen ſtegh jämwäl dhen oroliga Marsi 2. gr. ifrån Leone och mit aff Himmelens Wäning Jupiter 19. gr. 26. m. 30. Sec. Leonis och wedh ändan Saturnus i dhe 13. gr. 59. m. 30. Sec. från Lejonet: Hwarwedh dhenne Cometen i Lejonets 15. gr. 6. m. 8. Sec. ſitter/ hafwandes hoos ſig Stellam Canis Majoris eller Syrium Natura Mart: Jov och Caniculum ifrån Natura Mercuri Martiali.

I dhen tredie Himmels Wäning ſitter Mercurius Dir 18. gr. 45. m. i Lejonet/ och Drake Hufwudet 22. 34. Leonis, hoos ſigh hafwandes aff fir Stiernorne Cervix Leonis Cor: Leonis Mart: Jov: Cor. Hydræ Saturn: Vener:

I Fierde Wäningen ſtram för Sohlen i dhen 6. gr. 41 m. 1. Sec. Virg. och Venus wedh ändan aff Wäningen i dhen 10. gr. 56. m. Libræ, och hoos henne Stiernan Cauda Leonis, Natura Ven: Mercuriali.

I dhen 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. och 12. Wäningen ſittia inga Planeter vthan baara fir Stiernor hwilka til ett vpreepa man för Tijdzens kortheet ſkull wil gåå förbij.

Den

Den 21. Augusti stodh Cometen i den tredie Wäningen hoos Mercur: och wedh Drake-Hufwudet.

Den 23. Ditto war han lupin igenom dhen tredie i den fierde Wäningen hoos Sol och Venus.

Föller nu denna Cometens wärckan och betydning.

Sedan wij nu i största kortheet beskrifwit Cometens läpp och Ständh/ så weele wij nu skynda oß til des wärkan och betydelse/ men som tijdhen icke tilläter at giöra dhet styckewiß/ så giör man dhet allenast generaliter, bediandes i medlertijdh at dhen godhe Gudhen som dhen högste Syderum Dispositor wille i Nådher ifrån oß afwenda alle wälförtiente straff/ förmodandes at än må finnas en fromber Lott eller Noa/ som fatter Gud i Nijset/ och afbedier straffet.

Denne beskrefne Cometen, wijsar sigh icke annorlunda/ än wille han föra medh sigh swåra Siukdomer/ quartanfebern, Pestilens och Atram bilem, och besynnerligen Pestilentzijske Siukdom en; ou skiönt Förfabrenheten gifwer/ at nästan icke ett Åhr bortgåår på dhen ey Pestilentzien graserar, och at hon smyger sig ifrå den ena Orten til den andra så hafwer man föga nödig dhen frågan om Pestilentzien komma lårer/ vthan Astronomi måste medhrendels wara bekymbrade om dhen frågan medh Ubi, dhet är/ hwareft/ hwilke Orter och Städer som sig för henne måste befaara; Gifwe Gudh/ at wij wore trij för henne; Men som ännu aldrig är vthransakat/ vnder hwilkens Tecken dhet eller dhet Landh/ dhen eller dhen Stadhen egentligen är belägen/ så kan och ingen Astrologus nembna eller determinera någon wiß Orth; Som och än icke fulkombligen vthgrundat är/ hwad Causas eller Periodos man skal determinera eller ägna til Pestilentzijske Siuckdomen/ och kan men icke alt giffa eller sluta aff Cometerne, eller aff Revolutio Anni, ey hel-

ler aff Stiernorne. Mars och Saturnus giöra dhet ey heller altijd/ mindre Cometerne eller deras Swans/ ty wij synda dageligen myckit/ och förtiena dermed intet annat än Straff/ så at fördhenskull dhe Leekamlige Siukdomor offta äre ett Gudz Straff för wåra Synder skull/ och jämwäl kasta wij oß sielfwa i Sootesängen igenom wärt Oordentliga Lefwerne uthi drickandhe och swälliandhe/ i Otucht och Otijdigh tijfwer. Men när wij i acht taga hwartuth Swansen sigh streckt/ så tör straffet gåå oß förbij/ och draga sigh til Brabandh/ Franckrijke/ Spanien/ til Alpes/ Tartariet och så omsijder tilbaka til wåre Nordiske Länder/ besynnerligen Norwägen/ Lapplandh/ och dhe Länder som äre belägne om kring Sinum Botnicum.

Hwadh fruchtbarheeten eller åhrswäxten wedhkomme/ så kan iag icke see och i acht taga/ än dhet lärer dhen högsta Gudhen wälsigna dhet tilkommande Åhret 1683. medh een rijk och ymnig Åhrswäxt; Om allenast dhen godha Gudhen behagar at afwenda ifrån oß dhen oß hotande tärra och hetzige Wäderleken/ och dher hoos befarandhe Eldzplägor.

Wijdare synes denna Cometen oß bebåda sälsamme förandringer i Religions och troos Saakar; Och hafwe wij orsak at bedia Gudh/ dhet han wille i Nådher afwenda ifrän oß och allõ som den Christeliga Troon tilgifne äre/ alt det ondha som hootas och wij medh wäre synder wälförtient/ ty nu dä wij Gudz ordh rijkeligen hafwa/ warder dhet så ringa achtat/ och ty mäste wreden komma och giöra oß dhet nogot dyrebarare/ på dhet wij sedermehra igen mäge blifwa så myckit begierlige dher effter/ och bruka dhet til wåra Siälars Saligheet och til tröst i Nöd och Död. Doch giör iag mig dhet hopp/ at som dhet ett sådant uthseende hafwer som weela de andre Föresagde Plägor draga sig til

Spani-

en/ Frankrijke och Alpes / at och denne Plågan är rättat til dhe Orther och at Gudh lärer gifwa Anthe Christen Päfwen och des Anhäng nogot til at giöra. Men dhet står högst at önska och bedia at dhen Allsmechtige Gudhen wille sälenckia Potentaterens Hierta/ det dhe dher på wille arbeta och dher om betenkte wara at Ungarerne och dhet härt förfölgde Folcket i Frankrijke måge få lefwa i roo/ sampt obehindrat och wed ett roligt Samwet idka och förrätta sin Gudztienst.

TILL-
HÖR
GÖTEBORGS
STADS-
BIBLIOTEK